

Огляд новел законодавства у сфері гендерно зумовленого насильства та сексуального насильства, пов'язаного з війною

Набув чинності Закон України від 20.11.2024 № 4073-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» (набрання чинності відбулось 19.12.2024).

Цей Закон передбачає зміни до Сімейного та Цивільно-процесуально Кодексів: заборона вживання заходів примирення до подружжя у випадку домашнього насильства; при розгляді справ про розірвання шлюбу час на примирення не дається.

Також Законом № 4073-IX внесені зміни до Законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»:

Додано нову категорію отримувачів загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих, а саме:

«постраждалі від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією російської федерації проти України» .

Огляд новел законодавства у сфері гендерно зумовленого насильства та сексуального насильства, пов'язаного з війною

Підписаний Закон України від 20.11.2024 № 4067-ІХ «Про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України, та надання їм невідкладних проміжних репарацій» (набрання чинності відбудеться 18.06.2025).

Закріплюється поняття «сексуальне насильство, пов'язане із збройною агресією російської федерації проти України», а також визначаються основні засади державної політики у сфері правового і соціального захисту осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією російської федерації проти України, у тому числі надання постраждалим невідкладних проміжних репарацій.

Цим Законом визначаються основні принципи захисту прав постраждалих осіб і членів сімей загиблих (померлих) таких осіб, а також реалізації права та надання невідкладних проміжних репарацій.

Огляд новел законодавства у сфері гендерно зумовленого насильства та сексуального насильства, пов'язаного з війною

Набув чинності Закон України 3733-ІХ «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», яким вносяться суттєві зміни в механізм реагування поліції на випадки гендерно зумовленого та домашнього насильства.

Збільшився строк розгляду адміністративного провадження за вчинення домашнього насильства (раніше три місяці, збільшено до шести місяців, що дає суду більше часу на розгляд).

Збільшився термін адміністративного затримання за вчинення домашнього насильства до 12 годин (був – 3 години).

Нове законодавство виокремило в окрему частину відповідальність за вчинення домашнього насильства щодо малолітньої чи неповнолітньої особи (штраф від 30 до 60 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 40 до 50 годин, або адміністративний арешт на строк від 2 до 10 діб).

У Кодексі України про адміністративні правопорушення з'явилася окрема стаття 178-8, яка визначає відповідальність за невиконання термінового заборонного припису (розгляд правоохоронними органами адмін. правопорушення та притягнення порушника до відповідальності за неповідомлення про місце свого тимчасового перебування та накладення на нього штрафу).

Нормативно-правова основа

у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі

- Конституція України,
 - Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативний протокол до неї,
 - Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами,
 - інші міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України
- Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»,
- Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»,
 - Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»,
 - Закон України «Про охорону дитинства»,
 - Закон України «Про соціальні послуги»,
 - Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами»,
 - Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації»

Обов'язкові для виконання акти Кабінету Міністрів України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі

Постанови Кабінету Міністрів України:

- від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі»;
- від 22.08.2018 № 654 «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі»;
- від 22.08.2018 № 655 «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі»;
- від 23 січня 2019 р. № 43 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»;
- від 20 березня 2019 р. № 234 «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі»;
- від 21 серпня 2019 р. № 824 «Про затвердження типових положень про денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, та спеціалізовану службу первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі»
від 19.11.2024 № 1321 Примірне положення про центр допомоги врятованим.

Накази у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі

Типова програма для кривдників від 01.10.2018 № 1434.

Утворення Державної установи "Кол-центр Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей від 11.12.2018 № 1852.

Затвердження форм документів, із яких формується особова справа постраждалої особи, влаштованої до притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі від 02.07.2019 №1037.

Методика визначення потреб територіальних громад у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі від 30.11.2020 № 787.

Спільний наказ Мінсоцполітики та МВС

Порядок проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства від 13.03.2019 № 369/180

Та інші.